

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು-ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಜ್ಞರ ಸಭೆಯೊಂದು ಚಾಮರಾಜ ವೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತ್ತು. 'ಚಿಂತನ ಚಕ್ರ' ಎಂಬ ಆ ಭಾಷಾವ್ಯವಯಕ ಗೋಷ್ಠಿ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗದವರ ಆಯೋಜನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಗೆ ಬಳಕೆಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸವಾಲು ಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಬಗೆ ಅಂದಿನ ಚರ್ಚಾವಿಷಯ. ನಾನೂ ಹುಡುಗು ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೋಗಿದ್ದೆ; ಆ ಸಭೆಗಿಂತಲೂ ಅಂದು ಸಭೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವ ವಿದ್ವಾನ್ ಎನ್. ರಂಗನಾಥಶರ್ಮ ರನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದೇನು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ತಪನೆಯೆ? ನಾನು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಅವರ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾವಾಯಣದ ಭಾಷಾಂತರ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪೌಢ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅಷ್ಟು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನೂ ಓದಿ ಅನಂದಿಸಿ, ಪಿ.ಯು.ಸಿ.ಗೆ ಕಾಲಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ಹಣದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಕೃತಾರ್ಥಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವರ ಉತ್ತರ ಕಾಂಡದ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಪಾಣಿನೀತಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ದಲ್ಲಿ ತಂದ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೇ ಮನದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಂಡಿತರು; ಭಾರಿಯ ಜರಿಯ ಶಾಲು ಹೊದ್ದು ಜರ್ಬಿನಿಂದ ಆಗಮಿಸುವರೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ನನಗೆ ಶಾಲನ್ನೇ ಹೊದೆಯದೆ ಕೇವಲ ಥಂಡಿ ಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮಷ್ಟರ್ ಸುತ್ತಿ ಸರಳ ನೇಪಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಯಿತು; ಶಾಲೆಲ್ಲದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲು ಕಂಡ ಮುಜುಗರವೂ ಆಯಿತು! (ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಅವರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ನನಗೆ ನಿಲುಕಿ ದಾಗ ಅವರು ನಾನು ಕಂಡಂತೆ ಎಂದೂ ಜರಿಯ ಶಾಲು ಹೊದೆಯದಿರುವುದರ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದೆ! ಶರ್ಮಾ ಅವರು ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳು ಬಿರಿದಂತೆ ಸ್ನೇಹಾರ್ಧವಾಗಿ ನಕ್ಕು ನುಡಿದರು-ನನಗೆ ಒಂದು ಥರ ಮುಜುಗರ, ಸಂಕೋಚ ಆಗುತ್ತೆ! ಅದಕ್ಕೇ ಜರಿಯ ಶಾಲುಗಳಷ್ಟನ್ನೋ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ!-ಇದು ಅವರ ಸರಳತೆಯ ಪಥ.)

ಅಂದು ಅವರು ಲಲಿತ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಉದಾರವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ವೈಯಾಕರಣರಾದರೂ ವೀರಪಂಥದವರಲ್ಲವೆಂದು ಹರ್ಷಿಸಿದೆ. ಇದಾದ ಕೆಲ ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಪಾಠಶಾಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಂಧದಿಂದ ಬಂದ ಅವಧಾನಿ ಮೇಡವರಂ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಶರ್ಮರ ಪ್ರಥಮ ಸಂಸ್ಕೃತಾವಧಾನ ದಲ್ಲಿ ರಂಗನಾಥ ಶರ್ಮಾ ಅವರೇ ಸಮಸ್ಯಾಪ್ರಚ್ಛಿಕ ರಾಗಿ ಬಂದರು. ಅಂದು ಅವರೊಡ್ಡಿದ ಸಮಸ್ಯೆ- ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಶಿಖರೀಣ ವ್ರತ್ತದ್ದು-ಹರೇ ಹಾರೇ ಹೀರೇಚರ ಚರ ನರೇ ನಾಸುರಸುರೇ' ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾವೆಲ್ಲ ನಡುಗಿದ್ದೆವು! ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದ ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಪರಿಯನ್ನು.

ವಿದ್ಯದ್ವಾತ್ಸಲ್ಯ

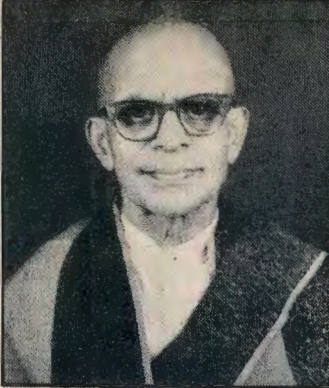
ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಕೂಡಿ ಬಂದು ಅವರ ಸಾಹಚರೈ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಬೋಧೆಗಳು ಒದಗಿದಾಗ 'ಮುಹುರ್ಮುಹುರ್ವಿಸ್ಮಯಮಾತತಾನ' ಎಂಬ ಮಾಘನ ಮಾತು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು, ಅವರಷ್ಟು ಸ್ನೇಹ ಶೀಲರೋ, ಉದಾರ ವಿಚಾರಿಗಳೋ, ತತ್ತ್ವ-ಶಾಸ್ತ್ರ- ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ದೃಢವ್ರತರು. ಸರಸತೆಯ ಬಿಗಿ, ಸರಳತೆಯ ದಾರ್ಡ್ಡಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಅವರೇ ಶರಣ. ನನ್ನ ಹಲವಾರು ಅವಧಾನಗಳನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೃಚ್ಛಿಕತ್ವದಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ-ಬೆವು ತರಿಸುವ ಬಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯದ್ವಿನೋದವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ! ಇಂದಿಗೂ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಲೇಖನ, ಸಂದೇಹ ಪರಿಹಾರ,

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ವಿದ್ಯಾಸಹಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋಗುವ ಅನೇಕರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನದ. ಕೊಡುವಾಗ ಹಿಡಿತ ಮಾಡದ ವಿದ್ಯದ್ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಅವರದು. ಅಮತ್ಸರತೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯಪದ ವಾಗಿ, ಸಜ್ಜನಿಕೆಗೆ ಧಾತುರೂಪವಾಗಿ ನಮ್ಮನಡುವಿರುವ ಶರ್ಮಾ ಅವರು ಅನ್ಯರ ದೋಷಕಾಲಾಹಲವನ್ನು ನುಂಗಿ, ಗುಣಚಂದ್ರನನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಮೆರೆಸುವ ಶಿವ ಕಲ್ಪರು. ನನಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಾಗ ಕೈಸೇರಿದ ಮೊದಲ ಅಭಿನಂದನ ಪತ್ರ ಶರ್ಮರದೇ! ಎಂದೂ ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ವಿನ್ನನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಂದ ಬಂದ ಉತ್ತರ 'ನ ಕದಾಚನ ಗುಣರಾಗಿಭಿಃ ದೋಷಾಃ ಮ್ಯಗ್ನಂತೇ'. (ಅವರ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರದ ಸಂಸ್ಕೃತವಂತೂ ಜೀವದ್ರಸಧುನಿ.)

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಪಂಡಿತರು ಕಲೆಗಳ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದ ಶುಷ್ಕರು; ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಾರ್ಥ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಅಸ್ಥಿರತೆ. ಕನ್ನಡದ ದಿಗ್ಗಜಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೊಟ್ಟಿಡುವ ಹುರುಡು; ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಿಂಧುರಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡವೆಂದರೆ ಮೈಲಿಗೆ, ಜುಗುಪ್ಸೆ. ಕರ್ಮರೂ ಮತೋನ್ಮಾದಿಗಳೂ ಆದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ರಾಮಾಯಣಾದಿ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಮತ-ಸ್ವತ್ವಗಳ ಆಗ್ನೇಯನ್ನು ತೋರಿ ಸಲು ಯದ್ಯಾ ತದ್ಯಾ ಹಿಹುಕೆ ಹಿಂಡಿ, ಸರಸ್ವತೀ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವ ಹಠ;

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಧಕ

ಎನ್. ರಂಗನಾಥ ಶರ್ಮಾ

ನವೋನ್ನವ ಸಂತೋಧನ (Some-show-ಧನ) ಪರಾಯಣ ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಅದೇ ರಾಮಾಯಣಾದಿ ಕಾವ್ಯ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ರತಿವಿಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಚಟ! ಸರ್ಕಾರಿ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ-ದೇಶ-ಜೀವನ-ಧರ್ಮಗಳ ಯಥಾರ್ಥ ಸಮನ್ವಯ ತಿಳಿಯದು; ಖಾಸಗಿ ಕೋವಿದರಿಗೆ ಇವುಗಳ ಅಪರಿಹಾರ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಅರಿಯದು! ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ "ಮನೀಷೀಸ್ವಂತಿ ನತೇ ಹಿತ್ಯುಷೀಣೋ ಹಿತ್ಯುಷೀಸ್ವಂತಿ ನತೇ ಮನೀಷೀಃ" (ಜಾಣರಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅವರು ಹಿತಕಾರಿಗಳಲ್ಲ; ಹಿತಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅವರು ಜಾಣರಲ್ಲ!) ಎಂಬಂತೆ ಅತಿರೇಕಗಳ ತುಂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ತುಯ್ಯುವಾಗ ರಂಗನಾಥಶರ್ಮಾ ಅಂಥವರು ಸ್ವಮಿತಕಾರಕ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಎಪ್ಪತ್ತಾರು ವಸಂತಗಳನ್ನು (ಹುಟ್ಟು 7-4-1916) ಕಂಡಿರುವ ಶರ್ಮಾ ಅವರು ಸೊರಬಂದ ಬಳಿಯ ನಡಹಳ್ಳಿ ಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹವ್ಯಕ ವಾತಾ ವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠ ಶಾಲೆ ಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಬಳಿಕ

● ಸಂದರ್ಶನ ಲೇಖನ: ಆರ್. ಗಣೇಶ್
ವಿಳಾಸ: 1250, (30), 4ನೆಯ ಮ್ಯಾನ್,
'ಇ' ಬ್ಲಾಕ್, ಎರಡನೆಯ ಹಂತ,
ಆರ್. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-10.

ಫೋಟೋ-ಶಿವಾನಂದ ಬೇಕಲ್

ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ವಿದ್ವಾನ್ ಎನ್. ರಂಗನಾಥ ಶರ್ಮಾ ಅವರ ಸಾರಸ್ವತ ಸೇವೆ ಗಮನಾರ್ಹ. ಅಧ್ಯಾಪನ, ವ್ಯಾಕರಣ, ವೇದಾಂತ, ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, ಅನುವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿ ವಿದ್ಯಜ್ಞನಿಗೆ ಆದರಣೀಯರಾದ ಇವರು ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು. 73ರ ಹರೆಯದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಧಕ ರಂಗನಾಥ ಶರ್ಮಾ ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಪರಿಚಯವಿದು.

ಕ್ರಮವಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡವನ್ನೂ ಓದಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರನ್ನಿ ಕೊಂಡರು. ತಾವು ಓದಿದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿ ವಿದ್ವಾನ್ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ, ವಿದ್ವಾನ್ ಎಸ್.ಟಿ. ನಾಗರಾಜ ರಂಥ ಪೌಢ ವ್ಯಾಕರಣಜ್ಞರನ್ನೂ, ಮೂರ್ತೀಭೂತ ಸಂಸ್ಕೃತರನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಇವರದು. ರಾಜ್ಯ-ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠನಕ್ಕಾಗಿ ಪಡೆದ ಶರ್ಮಾ ಅನೇಕ ಮಠ-ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರು. ಹಸರನ್ನೇ ಉಪಾಧಿಯಾದ ಕಾರಣ ಬಿಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಪರಮಾದ್ಯೃತಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾದ ಶರ್ಮಾ 'ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೀಣ' 'ವಿದ್ಯಾ ವಾರಿಧಿ' ಮೊದಲಾದ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಮೆರೆಯುವ ದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವಿದ್ಯತ್ಸಭೆಗಳಿಗೆ, ಅಖಿಲಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಭೂಷಣಪ್ರಾಯರಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಶರ್ಮಾ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೂ-ತರ್ಕಕರ್ತ ವಾದ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ-ತಮ್ಮ ನೈಜಾರ್ಜವವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸರಸವಿತೆಯನ್ನು ಸಲೀಲವಾಗಿ ರಚಿಸುವ ಇವರಿಗೆ ನೂತನ ಭಾವಗಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರಗಳಷ್ಟೇ ಅತ್ತೀಯ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ದೂರದರ್ಶನದ ವಸಂತ ಕವಿತೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬಹು ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ವಸಂತಕ್ಕೆ ಶೃಂಗಾರವನ್ನಂಟಿಸಿದಾಗ (ಇದಕ್ಕೆ ಸೌಕೂರು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅಡಿಗರೂ, ಡಾ. ಎಸ್. ಆರ್. ಲೀಲಾ ಅವರೂ ಹೊರತು;) ವೀರರಸವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಸ್ತೂರ್ತಿಪ್ರದವಾಗಿ ಕವನಿಸಿ ದ್ದರು! ಇವರ 'ಬಾಹುಬಲಿವಿಜಯಂ' (ಇದು ಶರ್ಮರ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ) 'ಏಕಚಕ್ರಂ'ನಂಥ ರಂಗನಾಥ ಹೃದ್ಯಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪಕಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಡಾ. ಕೆ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರಂಥ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ 'ಇದು ಭಾಸನ ಪುನರವತಾರ' ವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆಯೂ ಗ್ರಂಥ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ನೂರಾರು ಕವಿತೆ-ಲೇಖನಗಳು

ಸಂದರ್ಶನ

“ಸಂಸ್ಕೃತ ಬರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೊತ್ತಲ್ಲ” -ವಿದ್ವಾನ್ ಎನ್. ರಂಗನಾಥ ಶರ್ಮಾ

● ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ- ಸುಧಾರಣೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆರಬೇಕು ?

- ಇದು ಆ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ರೂಢಮೂಲಶಕ್ತಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನ ವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಬದಲಾವಣೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭಾಷೆಯ ಆಂತರಿಕವಾದ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದಲ್ಲಿ ಒಳಿತು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಗೊತ್ತು ಗುರಿ ಇರಬೇಕು. ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಬಹುಬಾರಿ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮಾದಿಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗದ ಶಿಷ್ಟಾಶಿಷ್ಟೋತ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಆಯಾ ನುಡಿಯ ಮೂಲಭೂತವೆನಿಸಿದ ಜಾಯ ಮಾನಕ್ಕೂ, ಪಾರಂಪರ್ಯ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಬೋಧ ಶುದ್ಧಿಗೂ ತೊಡಕಾಗದಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯ ಬೇಕು.

● ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಗತ್ಯ ಈಗಿನ ಪತ್ರಿಕಾ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿದೆಯೆ ?

- ಅವಶ್ಯವಾಗಿ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ಈಚೆಗೆ ಭಾಷೆಯ ಸೌಷ್ಠವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ದೊಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆ (ಅಂದರೆ ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗುತ್ತದೆ)ಯಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆ ಇರಬೇಕು. ಮೌಖಿಕವಾಣಿಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಉಚ್ಚಾರಣ ಸ್ಥೂಲತ್ವ, ವ್ಯವಹಾರ ಸೌಲಭ್ಯ, ಪರಕೀಯ ಭಾಷಾ ಕಾಲುಷ್ಯಗಳಿಂದ ಸರ್ವದಾ ವಿವಿಧ ವಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗ್ರಾಂಥಿಕಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆ, ಸಹಸ್ರಂದನಗಳು ನಶಿಸಿ ಗೊಂದಲವೇಳು ತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಎಂಥ ಭಾಷೆಗೂ ಒಂದು ಸುದೃಢವೂ ಸುಂದರವೂ ಆದ ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಧ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪ ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ಇದು ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆ ಬರಿಯ 'ವಾರ್ತಾ' ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮೌಲಿಕ ಗುಣ ನಶಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರ-ಸಾಹಿತ್ಯಾದಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕ್ರಮೇಣ ಅದು ಅಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತಿ ಪಥಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಕಾಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷೆಕೆಯಂತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಹಂತ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯ ಭಾಷೆಯೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಅಸಾಧ್ಯಾನುಭವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಜ್ಞರು ವಿಚಾರಪರರಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹಲವು ಕನ್ನಡದ, ತಮಿಳಿನ ಆಡುನುಡಿ ಕವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಭಾಷಾಜನಾಂಗವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಹವ್ಯಕ ಕನ್ನಡ, ಸಂಕೇತಿ ತಮಿಳು, ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದು ಕೇವಲ ವಿಡಂಬನೆಯಾಗು ವುದೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲ ತಾರದು. ಅವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳುಗಳನ್ನೇ ಶಿಷ್ಟರೂಪದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಒಳಿತು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಥಮಪುರುಷದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಶಿಷ್ಟಸಂಮತವೆನಿಸಿದ ಅಗ್ರಾಂತ್ಯ ಭಾಷೆ ಯನ್ನೇ ಸರ್ವಥಾ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಕೇವಲ ಕಥೆ- ಕಾದಂಬರಿ ಮೊದಲಾದ ಭಾವಪ್ರಧಾನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರಣಕಲ್ಪನೆ ಬೇಕಾದಾಗ (ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತಪ್ರಭೇದಗಳಂತೆ) ಮೌಖಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹದವರಿತು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅದನ್ನುಳಿದು ಉಪಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಆದ್ಯಂತ ಬಳಸಿದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗವೆಂಬಂತೆ ಉಳಿದು ನಿರ್ಜೀವ ದಾಖಲೆಯಾಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥೋತ್ತದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ-ಪ್ರಸ್ಥಾನವೆನಿಸಿ ಬೆಳಗದು.

ಈ ಬಗೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣವೆಂದೇ ಶರಣ್ಯ. ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಈಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಬರಹಗಾರರೇ

ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಇ. ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯನವರಿಂದ ಶರ್ಮಾ ಅವರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ.

ಭಾಷೆಗೆ ತೊಡಕೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸಿಮೆಂಟು ಎಂದಿಗಾದರೂ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ತೊಡಕೇ ?

ಹೊಸಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಟಂಕಿಸುವಾಗ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ನವಶಬ್ದಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದೂ, ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬರುವುದೂ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಂದ ಅಥವಾ ಪತ್ರಿಕೆ ಗಳಿಂದಲೇ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪದಗಳ ನಿರ್ಮಾಪಕರು ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧುಶಬ್ದಗಳೇ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡು ಜನತೆ ಇದನ್ನೇ ಬಳಸಿ, ಭಾಷೆ ಕೆಡುತ್ತದೆ. (ಉದಾ:- ವೈಭವೀಕರಣ, ಸುಸ್ವಾಗತ, ವಿದ್ಯುದೀಕರಣ, ಅಹ್ಯಾನಿತ; ಇತ್ಯಾದಿ) ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಂಸದೀಯರೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಸಂಸದರು', ಬಿ.ಜಿ.ಪಿ.ಗಿಂತ ಭಿನ್ನರೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಬಿ.ಜಿ.ಪಿ. ಯೇತರ' ಮೊದಲಾದ ವಿಚಿತ್ರ ದೋಷಗಳೂ ಆಗು ತ್ತವೆ. (ಇಂಥ ಸಾಧು-ಅಸಾಧು ಶಬ್ದವಿವೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಯುತರ 'ಹೊಸಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ'ವನ್ನೂ, ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿ ಪೈ. ಎಂ. ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯ ಶುದ್ಧಾ ಶುದ್ಧಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದು.) ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಕ್ಯದ ಪ್ರಧಾನಾಂಗಗಳಾದ ಕ್ರಿಯಾಪದ- ಕರ್ಮಪದ ನಾಮಾದಿವಾಚಕತ್ವವುಳ್ಳ ಕರ್ತೃಪದಗಳ ಸಮತೋಲನ ಗಮನಿಸಿ ವಿಭಕ್ತಿ, ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕರಿರಬೇಕು. ಈಚೆಗಂತೂ ವಿಭಕ್ತಿಪಲ್ಲಟ ಬಹುವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದು ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ಣ

ಮರೆಯಾದಂತಾಗಿ 'ಕುರಿ ನುಂಗಿದ ಹೆಚ್ಚಾವು' 'ಸತ್ತ ಮಗು ಹತ್ತ ತಾಯಿ' ಮೊದಲಾದ ಅನನ್ಯತವಾಕ್ಯಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತವಾದ ವಿಭಕ್ತಿಯ 'ಉ' ಹೋದರೂ ಅಷ್ಟು ತೊಡಕಿಲ್ಲ. ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯ 'ಅನ್ನು' ಇರಲೇಬೇಕು.

● ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬಗೆಗೆ ಅನೇಕ-ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿವೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ತಾವು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ ?

- ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ; ಭಾಷಾದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ಇದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸರಿ. ಇದನ್ನು 'ಬೆಳಸುವ' ಇದಕ್ಕೆ 'ಕೊಡುಗೆ' ಸಲ್ಲಿಸುವುದೇನೂ ಇಲ್ಲ; ಇದನ್ನು ಉಳಿಸುವ. ಜನರಿಗೆ ತಲಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸುವ 'ಸೇವೆ' ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗಿದೆ ಅಷ್ಟೇ.

(ಈ ಕುರಿತಾಗಿ ಶರ್ಮಾ ಅವರು ಈಚೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅತಿಮಾನುಷಸಂಭವವನ್ನು ವಿನೂತನ ತರ್ಕದಿಂದ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರ ಸಮೇತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವಿಸ್ತೃತ ಲೇಖನ 'ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಮ ದ್ವೀಪ ವಾಕ್' ಎಂಬುದನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.) ಪ್ರೌಢ ನಿರ್ಭರ ಪರಿಪಾಕ ಮೃತಿಯ ಕುರುಹೆಂದರೆ ಹೆಡ್ಡತನ. ಇಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಜೀವನವಿಡೀ ವ್ಯವಹರಿಸಬಲ್ಲ, ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಅನರ್ಗಳ ವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತೂ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಳಗನ್ನಡಲಿ ಹೀಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಎಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ? ಈ ತರ್ಕದಿಂದ ಹಳಗನ್ನಡವನ್ನು ಸತ್ತ ಭಾಷೆ ಎನ್ನಲಾದೀತೆ? ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪಂಪ, ರನ್ನರಲ್ಲಿ ಈಗ ಅಪ್ರಸ್ತುತರೆ? ಹೀಗಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಸತ್ತ ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ; ಅದರ ಜೀವನ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ.

● ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ-ಭಾಷಾಂತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುವ ಕೊಡುಗೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು ?

- ಯಾವುದೇ ಅನುವಾದವೂ ಮೂಲವನ್ನು ಪಲ್ಲಟಿಸದು. ಅದು ಕೇವಲ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ನಮ್ಮನ್ನು ಮೂಲಮುಖಿಯಾಗಿರುವುದೇ ಅನುವಾದದ ಅದ್ಧ ಕರ್ತವ್ಯ. ವಿಶೇಷತಃ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಕಲಿತು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ನಮಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸದು.

ಹೀಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಅನುವಾದಗಳಿದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸತ್ತ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಪ್ರಬುದ್ಧರಾಗಿ ಆ ಬಳಿಕ 'ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳಿನ್ನೇನು?' ಎಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹೂತುಬಿಡುವ ಕಲ್ಪನೆ ಹಲವರದು. ಆದರೆ ಇಂಥ ದ್ವಿತೀಯ ಶ್ರೇಣಿಯ ಜ್ಞಾನ ಬರಿಯ 'ಮಾಹಿತಿ' ಅಷ್ಟೆ.

ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುವಾದ-ವಿಶೇಷತಃ ಕಾವ್ಯ-ನಾಟಕ ಗಳದ್ದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅನುವಾದವಾಗಿ ಮಾದರಿ ಎನಿಸಬಹುದಾದದ್ದು ಬಸವಪ್ರಶಾಸ್ತಿಗಳ ಕರ್ಣಾಟ ಶಾಕುಂತಲ. ಕೇವಲ ಪದ್ಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಗದ್ಯವಾಗಿಯೇ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಸಫಲರಾಗಬಹುದಾದರೂ ನಾಟಕಾನುವಾದ ಮಾತ್ರ ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಸಾಗಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಾನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟ ಜ್ಞಾನದ ಆರ್ಥವ ಬೋಧೆ ಮುಖ್ಯ. ಹೊಳೆನರಸೀಪುರದ ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಸಜ್ಜಿದಾನಂದೇಂದ್ರ ಸರಸ್ವತಿಗಳ, ಡಾ|| ಕೆ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಯವರ ಅನುವಾದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬರಬೇಕಿವೆ. ಸಾಂಖ್ಯ, ವೈಶೇಷಿಕಾದಿ ಸೂತ್ರ-ಭಾಷ್ಯ ಗಳು, ಆರ್ಯಸಪ್ತಶತೀ, ಕುಟ್ಟಿನೀಮತ, ಅಭಿನವ ಭಾರತೀಸಹಿತ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ.

● ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಬಯಸುವ-ಮೆಚ್ಚಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಥದ್ದು?

- ಮೂಲತಃ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ಹೇಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನೂ ತಪ್ಪದ ಹೇಳಿ ಹೆಸರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಅದು

ರಂಗನಾಥ ಶರ್ಮಾ ಅವರ ಕುಟುಂಬ. ನಿಂತವರು (ಎಡದಿಂದ) ಹಿರಿಯರ ಡಾ|| ಎನ್. ಆರ್. ನಾಗಭೂಷಣ, ಕಿರಿಮಗಳು ಜಯಶ್ರೀ, ಕಿರಿಮಗ ಎನ್. ಆರ್. ಸದಾನಂದ. ಕುಳಿತವರು: ಅಳಿಯ ಡಾ|| ಜಯರಾಂ, ಶರ್ಮಾ ಮಗಳು ಎನ್. ಆರ್. ಶಾರದಾ.

ಅವರ ಕೆಲಸವೂ ಅಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಲೋಕವು ಹೇಗಿರ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ರಮಣೀಯವಾಗಿ ವಾಗರ್ಥಗಳಿಂದ ಭಾವತುಂದಿಲವಾಗಿ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದು ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ, ಅಸಂಗತ ಅಪಲಾಪಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅಲಂಕಾರ, ಭಂದಸ್ಸುಗಳು ಭಾಷೆಯ ಅಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿಯಮಗಳಿಂದಲೇ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತವಲ್ಲದೆ ಆಕರ್ಷಣ ಯನ್ನೂ ತುಂಬಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ವ್ಯಾಕರಣ ಇಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಿರಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂಬ ಅಯುಷ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಇಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸಾಪಥದ ವಿಮರ್ಶನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೂ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ವಿಚಾರಕ್ರಮವನ್ನು ಪುನಃ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ವಿಮರ್ಶನ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಧ್ಯ. ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿರುವ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗದಾಯುದ್ಧ, ಮಂಕುಕಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವರಿಗೆ ಆದರ್ಶಶೈಲಿ ಡಿ. ವಿ. ಜಿ ಯವರ 'ಭಗವದ್ಗೀತಾ ತಾತ್ಪರ್ಯ'. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತೀನಂಶ್ರೀ ಅವರ 'ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ' ಅತ್ಯುತ್ತಮ. ಇನ್ನು ತಿಳಿಯಾದ, ಹದಪರಿತ ಕಸುವುಳ್ಳ ಗದ್ಯವೆಂದರೆ ತಟಕನ್ನೆ ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ 'ವಚನಭಾರತ' ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೊಂದು 'ಗದ್ಯ ವಿಸ್ಮಯ' (Prose Wonder). ಹೀಗೇ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ಮೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಖೀಗೀತ, ಈಚೆಗೆ ನೋಡಿದ ಮುಗಳಯವರ ಅಗ್ನಿವರ್ಣ, ಪದಾರ್ಥಚಿಂತಾಮಣಿ ಮೊದಲಾದುವು ಗಳಿವೆ.

● ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು-ಪುನೋಹಿತಶಾಹಿಯ, ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಹಲವರು ದೂರುವರಲ್ಲಾ; ಇದಕ್ಕೇನೆನ್ನುತ್ತೀರಿ?

- ಈ ಆಕ್ಷೇಪ ತುಂಬ ಅಸಾಧು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವ ದಲ್ಲ ಭ್ರಾಹ್ಮಣೀಯ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲ, ಅದರ ಅನೇಕ

ಲೇಖಕರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲ. ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರ, ಧನುರ್ವೇದ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ವ್ಯಕ್ತಾಯುರ್ವೇದ, ಗೋಶಾಸ್ತ್ರಾದಿ ಗಳೆಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಬೇಕಿತ್ತೆ? ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರ, ಕುಮಾರದಾಸ, ಭೋಜ, ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮೊದಲಾದ ಹಿಂದುಗಳೆರಲೇ; ಸಾವಿರಾರು ಜೈನ-ಬೌದ್ಧ ಕವಿ ವಿದ್ಯಾಂಸರಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ?

ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೂ, ಲೌಕಿಕ ಸುಖಭೋಗಗಳ ಮೇಲೂ ಬಂಡೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡ ಜನಾಂಗ ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ದಿನವಿಡೀ (ರಾತ್ರಿ ಸಹ) ಕಠೋರ ನಿಯಮಗಳ ಸ್ನಾನ, ಉಪವಾಸ, ವ್ರತ, ಯಜ್ಞ ಪೂಜೆಗಳ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಕೊಂಡು ಧನ ಸಂಚಯವಿರಲಿ, ಮೂರುದಿನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ-ನ್ಯಾಯಪಥದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ-ಧಾನ್ಯಸಂಚಯವೂ ಪಾಪವೆಂದು ಬಡತನದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಯಾಗಿ ತೊಳಲಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜನತೆಯೇ. ಅನೇಕ ಜನ ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಬರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೊತ್ತಲ್ಲ. ಕೇವಲ ವೇದಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಶೂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ನಿಷೇಧವಿದ್ದಿತು. ಕೃತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಅಂಥ ಕಟ್ಟಲೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾದಿ ಗಳಿಗಲ್ಲರಿಗೂ ವೇದಾಂತಾಧಿಕಾರವಿತ್ತೆಂದು ಶ್ರೀಶಂಕರರೇ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಕೂಡ. ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ಇತಿಹಾಸಗಳ, ಪುರಾಣಗಳ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೇದಾರ್ಥ ತಿಳಿಸಲೆಂದು ತಾನೆ ಋಷಿಗಳು ದುಡಿದದ್ದು? ಇನ್ನುಳಿದ ಲೌಕಿಕ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಲು ಯಾರಿಗೂ, ಎಂದೂ ನಿಷೇಧವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಶೂದ್ರಪ್ರಭುಗಳು ವೇದಾ ಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ದಾನ-ದತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಾಗಲೂ ಇಂಥ ಕೊಂಕು ನುಡಿ ಹಿಂದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ವೇದಾಭ್ಯಾಸ-ಸಂಸ್ಕೃತವ್ಯಾಸಂಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೆರೆದಿರುವಾಗ ಎಷ್ಟು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮುನ್ನ ವೇದವಿದ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಪನೀತರಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧ ವಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇತರ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮೆ ಸಾಧಿಸಲು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ತೆರೆ ವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತಲ್ಲ! ಅಷ್ಟಿರಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶಬ್ದ ದಿಂದಲೇ 'ಬಡವ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಬಂದದ್ದು! (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ >ವಾಡವ>ಬಡವ) ಹೀಗಾಗಿ ವ್ಯಥಾ ನಂದೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಯಾವ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಕುರಿತೂ ನಿರಾಧಾರವಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು.

● ತಮಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾಂತಿ ತಂದ ಗ್ರಂಥಗಳಾವುವು?

- ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ. ಇದರ ಕವಿತೆ, ಕಾರುಣ್ಯ, ಲಾಲಿತ್ಯ ಅನನ್ಯ. ಆ ಬಳಿಕ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಶ್ರೀಮನ್ನಹಾ ಭಾರತ. ಇನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಭಾಷ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಭಗವಾನ್ ಪತಂಜಲಿಗಳ ಮಹಾಭಾಷ್ಯ.

● ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಹುವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಯಾರು?

- ಅತಿಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಡಿ.ವಿ.ಜಿಯವರು. ಇವರ ಆರ್ಷದೃಷ್ಟಿ, ಆಧುನಿಕಯುಕ್ತಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಂದರ ಸಮನ್ವಯ. ಮಹಾಮೇಧಾವಿಗಳಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ-ಪೌರಸ್ತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿತು, ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದವರು. ಶಾಸ್ತ್ರ-ಕಲೆ-ಜೀವನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಗಿದ್ದ ನಿಶ್ಚಿತಜ್ಞಾನ ನನಗೆ ಪರಮಾದರ್ಶವಾಯಿತು. ಆ ಬಳಿಕ ಸದಭಿರುಚಿಗೆ, ರಾಸಿಕಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ವಿ. ಸೀ. ಅವರು ಸ್ಮರಣೀಯರು. ಅವರ ವಿಮರ್ಶನ ಶಕ್ತಿ ಅಸಾಧಾರಣ.

ಇವರ ನಿಸರ್ಗಸುಂದರ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಣಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಸಂಸ್ಕೃತವು ಭಾಷಿತ ಭಾಷೆ (Spoken language) ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆರೋಪಿಸುವವರಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವಾಚೋಯುಕ್ತಿ (Idiom) ಶರ್ಮರದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಜ್ಞೆ) ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಳದ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿಗಳ, ಪಾಣಿನೀಯ ವ್ಯಾಕರಣದ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ತರುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ

ಹೀಗೆ ಶರ್ಮಾ ಅವರು ಕೇವಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿವನ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿದ ಭಗೀರಥ ಖ್ಯಾತಿ ಮಹಾಕವಿ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರೇರಣೆ ಶರ್ಮಾ ಅವರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರಿಂದಲೇ. ಆ ಸಂಪುಟಗಳಿಗೆ ಅವರೇ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದರು. ಬಡಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪದ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ತಮ್ಮ ಉದ್ದಕ್ಕೂ 'ಭಗವದ್ಗೀತಾ ತಾತ್ಪರ್ಯ'ವು ಇಂಥ ವಿದ್ವದ್ವ್ಯಾಸರಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿತವಾದ ಕಾರಣ ತಮಗದು ಧೈರ್ಯಕಾರಕವೆಂದೂ ಹೇಳುವಂತಾಯಿತು! ಇಂಥ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಯ ಸಮನ್ವಯ ಸೂತ್ರ ಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಶರ್ಮಾ ಅವರು ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆದಂತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಶೋಧಬುದ್ಧಿ, ಋಜುರ್ಥ ಗ್ರಹಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಶದಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೊಗಸಾದ ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಎಷ್ಟುಪುರಾಣ, ಭಾಗವತ (10, 11, 12ನೆಯ ಸ್ಕಂಧಗಳು) ಶ್ರುತಿಸಾರಸಮುದ್ಧರಣ, ಅಮರಕೋಶ ಮೊದಲಾದ ಬೃಹದ್ಧಂಭಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಸಿದರು. 'ಸಂದರ್ಭಸೂಕ್ತಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅನನ್ಯಗ್ರಂಥ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಲೌಕಿಕ ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಚಿರಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ ಕೃತಿ. 'ಉತ್ತಾನ'ದಲ್ಲಿಯ ಅಂಕಣ 'ಸೂಕ್ತಿ-ವ್ಯಾಪ್ತಿ'ಯ ಹಲವು ಕಂಠಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸುಮಾರು 40 ಇತರ ಕೃತಿಗಳೂ, ಅಸಂಖ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರಪದ್ಯ ಲೇಖನಗಳೂ ಹೊರಬಂದಿವೆ. ಈಗಲೂ ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣಗಳಿಗೆ ಆಹೂತರಾದಾಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ-ನಾಮೂಲಂ ಲಿಖ್ಯತೇ ಕಿಂಚಿನ್ನಾನಪೇಕ್ಷಿತ ಮುಚ್ಯತೇ-ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆದು ತಂದು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಏರು-ಪೇರು ಕಲ್ಪಿಸದೆ ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ಶ್ರೀಯುತರ ವ್ರತಸದೃಶ ಲೇಖನವ್ಯವಹಾರ, ಔಚಿತ್ಯ ನಿರ್ವಹಣ ವಿಷಯಾವಹ. ಆಕಾಶವಾಣಿ, ದೂರದರ್ಶನಾದಿಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೇದಿಕೆಗಳ ಆಶ್ರಯದ ಪ್ರವಚನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜನಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಚಿ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದು ಹಲವು ಹತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಗದ್ಯಾನುವಾದದ ಆವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ವ್ಯಾಕರಣವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೆ.ಸಾ.ವ.ಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈಗಲೂ ನಾನವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲ

ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ, ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಸ್ಯಂದನನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಲೇಖನ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ತೋತ್ರಪದ್ಯ ವಿಚಾರಗಳ ಅನ್ಯಾದೃಶ ಚಿಂತನ.

ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವನದ ರಂಗನಾಥಶರ್ಮಾ ಅವರ ಬದುಕು ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರ ಬಾಳುಗಳಂತೆಯೇ ಕ್ಷಿಪ್ತ ಪಥ. ಉಜ್ಜ್ವಲ ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿ, ಜೈವಿಕ ವೇದಾಂತನಿಷ್ಠೆ, ರಸೋದಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೀತಿ, ನಿರ್ದುರ್ಘ್ನಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಟವ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಾದ್ವೇಷದ ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹ. ಇವರ ಜೀವನದ ಪಂಚಾಯತನ ಪೂಜಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಶ್ರೀರಾಮನ ಪತ್ನೀ

ವಿಯೋಗಪ್ರಕರಣವಿರುವ ಉತ್ತರಕಾಂಡವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸುವಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ ಅರುಂಧತಿಯವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಶರ್ಮಾ ಅವರಿಗೆ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಆಮೆರಿಕೆಯ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ (ಅಲ್ಲಿಗೂ ಶ್ರೀಯುತರು ಹೋಗಿ ಪಾಣಿನೀಯನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಬಂದರು!) ಇದ್ದಾರೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರ ಡಾ|| ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರೊಡನೆ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಂಗನಾಥ ಶರ್ಮಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ 'ತರಂಗ'ಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಸಂದರ್ಶನದ ಆಯ್ದು ಭಾಗವಿದು.

ಬ್ರೇಕು

ಹೆಂಡತಿಯ ಬಯಕೆಗಳ
ಪೂರೈಸಲೇ ಬೇಕು
ಆದ್ದರಿಂದ-ಹಾಕು
ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಗಳಿಗೆ
ಬ್ರೇಕು

● ರಮೇಶ್ ಚಂದ್ರ